

Odcinek nr 59: El día de los muertos

Słowniczek:

comí - jadłam

la comida - jedzenie

saber - wiedzieć

el día de los muertos - wszystkich świętych

el muerto - zmarły

muerto,a - nieżywy

tan... como... - tak... jak...

se [hace algo] - się [robi coś]

¡Hola, estudiante, buenas tardes, Olek! ¿Qué tal tu día?

¡Hola, Sophia! ¿Muy bien y tú, qué tal?

Pues, estoy perfecto, porque comí muuucha comida mexicana ayer! Czyli ponieważ zjadłam dużo meksykańskiego jedzenia wczoraj. „La comida” to „jedzenie”.

Ma to sens... W końcu „comer” to „jeść” a „comida” brzmi podobnie do „comer”. Pero, jak powiedziałaś „zjadłam”?

Comí. :)

Comí? To zawsze będzie „-i” na końcu, gdy będę mówił, że zrobiłem coś w przeszłości?

Casi siempre. :) A dokładniej w czynnościach, które kończą się na „-er” y „-ir”.

Entiendo. Entonces... Hoy como. Ayer comí.

Exacto. :) Estudiante, por favor, di: Wczoraj zjadłem dużo jedzenia.

Ayer comí mucha comida.

¡Muy bien! Y sabes, ¿por qué ayer fue un día perfecto para la comida mexicana?

No, qué celebrabas ayer? ¿Y por qué este día fue perfecto para la comida mexicana?

Celebré el día de los muertos, czyli świętowałam dzień zmarłych! Es una fiesta mexicana muy parecida a nuestro święto Wszystkich Świętych. Nawet odbywa się w tym samym czasie! :D

¡Wow, qué interesante! Tengo muchas preguntas, pero por ahora... Dijiste „celebré”, czyli „świętowałam”. Świętować w przeszłości, ¿sí?

Exacto. :)

Hm... Celebrar... kończy się na „-ar”... i wtedy en el pasado mamy „-é” na końcu, jeśli mówię o sobie?

Sí, exacto, ¡muy bien!

Czyli to działa tak, że jak jakaś czynność kończy się na „-ar”, a ja mówię o sobie, to na końcu daję „-é”, a jeśli czynność kończy się na „-ir” lub „-er”, to „-í”?

¡Correcto! ¡Muy bien! Solamente recuerda que nad tym „e” oraz „i” jest kreseczka, czyli tak zwany akcent. A zatem wymawiając słowo, kładziemy nacisk na ostatnią literkę.

To znaczy?

Zwróć uwagę, że nie mówię „comi” tylko „comí”. No digo „celebre”, pero „celebré”.

Aaa... ahora entiendo. ¡Gracias, Sophia! Sprawdźmy solamente, czy aby na pewno dobrze to zrozumiałem. :) Por ejemplo... wczoraj z nią rozmawiałem to „ayer hablé con ella”?

¡Sí, exacto! Estudiante, di: Tañczyłem z tobą w poniedziałek.

Bailé contigo el lunes.

Y también, por favor, dime: Otworzyłem nową restaurację.

Abrí el restaurante nuevo.

Olek, entonces tú no celebraste, czyli Ty nie świętowałeś, ayer el día de los muertos?

O, czyli końcówka „-STE” jest używana do „tú”, gdy mówię o el pasado?

¡Efectivamente! Por ejemplo „hablaste” to „mówiłeś” albo „comiste”, czyli „jadłeś/jadłaś”.

Dla czynności z „-ar” na końcu będzie „-ASTE”, a dla czynności z „-er” i „-ir” na końcu - usłyszysz „-ISTE”.

Dość intuicyjne! Entiendo. :)

Estudiante, di, por favor: Wczoraj nie jadłeś owoców.

Ayer no comiste fruta.

¡Genial!

¡Perfecto! Entonces, sí, celebré, pero nuestra wersja de Polonia. Sophia, ale czy yo pienso bien que „el muerto” to „zmarły”?

Exacto, dodatkowo, si dices que alguien jest nieżywy, decimos que alguien está muerto.

Está muerto?? Pero por qué no „es muerto”? Śmierć wydaje się dość niezmiennym stanem... Jajaja.

Pues, es verdad. Mogę tylko przypuszczać, że skoro los españoles son muy wierzący, to śmierć może być dla nich tylko stanem przejściowym, pero no sé...

Bueno, entramos en bardzo głębokie tematy hoy. Jajaja.

Pues, sí. Tal vez zostawmy je sobie para un otro encuentro. ;) Estudiante, por favor, dime: Ona jest tak zmęczona jak Ty.

Ella está tan cansada como tú.

Perfecto, przy okazji nauczyłeś się nowej rzeczy en español, entonces „tan...como...”!

No entiendo...

Bueno, jeśli chcesz coś porównać - to jest... powiedzieć, że coś jest „takie... jak...”, to powiesz „es” o „esta” tan...como....

Entonces, puedo decir, por ejemplo, „él está tan elegante como su padre”? Czyli „on jest tak elegancki jak jego tata”?

Exacto, ¡muy bien! Estudiante, por favor, di: Ona jest tak szczęśliwa jak Ty.

Ella es tan feliz como tú.

Bueno, Sophia, ¿puedes decirme un poco cómo se celebra „el día de los muertos” en México?

¡Claro, con mucho gusto! Normalmente se va a cementar con la familia..., Odviedza się groby, a potem celebra con la familia, por ejemplo, todos comen na cementarzu...

¡Wow, que raro... ¡En Polonia no es tan raro como en México! Pero tengo una pregunta...Powiedziałaś „se va” jako „się idzie”. Czyli jak chcę powiedzieć „się...” i coś dodać, to będzie, por ejemplo, „se habla”, czyli „mówi się” albo „se baila”, czyli „tańczy się”.

Dokładnie! I zauważ... en polaco powiesz „coś robi SIĘ”, a en español to będzie „SIĘ robi” - „SE hace”.

Estudiante, di, por favor: Świątuje się dużo urodzin w lipcu.

Se celebra muchos cumpleaños en julio.

Entonces en México se celebra este día de una manera alegre, czyli w wesoły sposób. Są parady, cukrowe czaszki i ołtarzyki para los muertos. En general, es un tiempo para toda la familia.

¡Que raro! Zupełnie inaczej niż en Polonia. Pero Sophia, wspomniałaś coś o manerach, ¿por qué?

Ah, masz na myśli „de una manera”? Bueno „una manera” to „sposób”. „De una manera” significa „w sposób...” i tu dodajemy, o jaki sposób nam chodzi.

¡Estupendo, to się bardzo przyda!

Estudiante, por favor, di: Nauczyciel uczy w nowoczesny sposób.

El profesor enseña de una manera moderna.

Muy bien, Olek, perdón, pero tengo luego un encuentro online con mi familia mexicana y no quiero llegar tarde, así que ya voy.

No pasa nada, widzimy się pronto, tak czy siak!

¡Gracias! Estudiante, recuerda sobre quiz y mapa myśli al final de este podcast - nos vemos pronto, chao!

¡Hasta luego!